

"EDINOST"

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtnih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— . . . 4.50 za pol leta . . . 6.— . . . 9.— za vse leto . . . 12.— . . . 18.— Naročnino je plačevati naprej za narobe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javno zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo ulica Molino picolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprište reklamacije so proste poštrine.

„Edinost je moč!“

Prve številke našega lista v novi obliki pošiljamo na ogled ter prosimo častite prejemnike, ki hočejo postati naši naročniki, da pošljejo naročnino takoj, da se bomo znali ravnati glede nadaljnjega doposiljanja.

Edinost stane:

za vse leto for. 12.—
za pol leta " 6.—
za četrt leta " 3.—
za en mesec " 1.—

Za inozemstvo razvidne so cene na čelu lista.
Na obilo naročbo vabita

uredništvo.

upravnništvo.

Komedijska!

Nedavno smo govorili o kolonialni komediji bližnjega kraljestva; danes nam je govoriti o specialno tržaško-laški komediji.

Kaj je to? Glejte, kakov prah in ropot je po vseh tržaskih ulicah! Ljudje se razgledavajo strmé: velikanski plakati zbirajo okolo sebe cele skupine ljudi, izvoščeki frče na vse strani, celó tricikli stopijo baje v službo za veliko „stvar“, nove utice rasejo kakor iz tal po tržaskih trgih — in slučajno povsodi tik „Piccolovih“ utic — in hozana pojo v izvestnih krogih, kakor da se jim je porodil prorok in odrešenik. Kdor ne ve, kaj se je dogodilo, meniti bi moral, da stojimo res pod utisom velikih in v svojih posledicah nepreračunljivih dogodkov, da stojimo na pragu radikalnega preobrata v vseh toliko in po pravici kritikovanih in od najrazsodniših ljudi obsojenih odnosih tržaskih; oni seveda, ki pozna dobro te odnose, ki pozna ljudi in njih namene, oni se seveda prav od srca smeje tej — komediji. In da bi ta komedija imela vsaj zrnce soli v sebi. Ali je neslana, tako grozno neslana, da bi se človeku morala studiti, da nismo slučajno na pragu predpust! Res, obupati bi moral človek nad človeškim razumom in nad zaresnostjo ljudi, ako ne bi bili slučajno v nastopajoči dobi Kurentovi. In tako se moremo vsaj tolažiti, da je noveletna komedija tržaska morda le primerna predigra vladanju zaščitnika vseh lahkoživcev.

PODLISTEK.

3)

Lucijin ženin.

(Črtica.)

(Dalje.)

Lucija je bila jako zadovoljna s svojim ženinom, ravnateljica pa se je samega veselja zjokala. Lepe nade, lepe sanje!

V misli vtopljen na dogodke, ki so bili v zvezi z njegovo bodočo poroko, stopal je Marinšek počasi skozi mali log, kraj katerega je ležalo mesto R. Spomini izza kratke dobe svojega znanja z Lucijo in lepi trenotki v njuni ljubezni, bližnja poroka, potovanje v tujino z njo samo, svojo dražestno ženko, njuno bodočo skupno življenje, vse to mu je vršalo po možganih da je došel prav do svojega stanovanja skoro konci mesta. Ondi je še-le zapazil kočijo, pred katero sta bila uprežena dva močna angleška konja, ob njima pa je stopical nervoznih korakov trebušat kočijaž.

„Mari koga pričakujete?“ — vprašal ga je naglo zdravnik.

„Dà, gospod!“, odvrnil je kočijaž. „Po zdrav-

Toda šalo na stran! Kakor se nam sicer gabi ta najnovejši pojav našega javnega in političnega življenja, vendar moramo resno govoriti tudi o njem, ker vemo, da stoje za kulisami kot režiserji resni ljudje, ali vsaj ljudje, ki zahtevajo, da se jih smatra resnimi.

Stvar je torej taka-le: „Il Mattino“, to je glasilo onih krogov, ki si morda res domišljajo, ali bi pa morda le hoteli, da naj si ostali svet to domišlja, da so jedino oni poklicani varuhi in širitelji avstrijske misli ob Adriji, „Il Mattino“ torej je napovedal britko in ljuto vojno „Il Piccolo“, glasilu večine mestnega zastopa tržškega in očitnega italijanskega radikalizma sploh. Z novim letom se je pričela ljuta borba, a pričetek te borbe je spremljan po vseh sredstvih hrupne in kričave pouliške reklame. Ako bi hoteli soditi po sredstvih in po ogromnih žrtvah, kojih se nimalo ne plašijo oni, ki stoje na strani „Mattina“, meniti bi morali res, da gre tu za veliko stvar, za dosego velikih ciljev. Nas pa, ki živimo notri vsredi vrvenja tržškega, ki še precej poznamo ljudi, njih cilje, njih mišljenje, njih strasti, njih slabosti in njih — Ahilove pete, nas prešinja čut trpke nevolje, videče, kako malo zaresnosti je pri nas ravno v onih krogih, kjer bi morali zlatom merilom meriti in zlato tehtnico tehtati vsako svojo besedo in vsako svoje dejanje; kjer bi morali še posebno gledati na to, da z neprimernimi pripomočki ne kompromitujejo velike stvari, kateri hočejo — tako trde vsaj — služiti!

Boj avstrijske misli proti italijanskemu radikalizmu: tako bi hoteli nekateri, da nazivljamo sedanje borbo „Il Mattina“ proti „Piccolo“. Mi pa trdimo, da je način te borbe popolnoma zgrešen; mi trdimo celó, da je način te borbe profanacija pojma „avstrijsko mišljenje“. In kakor se nam vidi že način te borbe neslana komedija, tako je ista tudi glede na svoj pravi namen in cilj le komedija, goli manevar, velika pest peska v oči onim, ki ne poznajo razmer.

Ker smo pa bili uverjeni od nekda in smo uverjeni še danes, da vir vsej zgrešeni politiki na Primorskem tiči v nepoznanju naših resničnih razmer na najodličnejših mestih, čutimo se primorane, oglasiti se z najodličnejšim protestom proti najno-

nika so me poslali, ki biva bajé v tej hiši, a vrag vedi, kod ga nosi cucek! Gospoda markija je zadela kap, mudi se strašno; razposlal sem že šest paglavcev iskat tega preklicanega doktorja, vse zastonj! Prokleta! to bo pa zopet grmela gospa markiza nad menoj! Semkaj sem podil konja, da sta se penila, zdaj pa mi se še prehladita prokleta!

Zopet je začel stopicati okoli kočije in konj, ki sta bila odeta z debelima kocoma.

Pavla je za trenotje zabavala kočijaževa jeza in njegove zabavljice, potem pa je dejal smeje strmečemu kočijažu:

„Jaz sem zdravnik, — takoj se odpeljeva.“

Nato je hitel v svoje stanovanje po zdravniške potrebščine; za malo hipov se je vrnil ter skočil v odprti voz, ki je takoj oddrdral proti bližnjemu letovišču v V.

Konja sta dirjala kot besna, kočijaž pa ju je še pošvrkaval tako, da sta dospela za četrt ure do cilja.

Kočija se je ustavila pred hôtelom, kjer je Pavla že pričakoval livriran sluga ter ga odvedel v prvo nadstropje. Ondi je odprl vrata, skozi ka-

vejši komediji, ki so jo uprizorili ogromnimi stroški — to jim moramo pripoznati — takozvani tržaški konservativci neklerikalne barve. Na vse zadnje tudi ta komedija ni ničesar novega — le nov pojav je to stare taktike. Ali način, ki so ga uporabili to pot, oziroma ogromni stroški, katerih se niso ustrašili, dajejo nam vendar misliti. Mi vsaj se ne moremo iznebiti utisa, da nekonservativna „konservativna“ gospoda tržaska, se svojimi zahrbtnimi vezami vred, sila sila potrebujejo navidezni uspehov proti italijanskemu radikalizmu, dasi v stvari sami izborna soglašajo in — glasujejo z istim radikalizmom. Nekoliko peska v oči potrebujejo, da bi potem stvari tem lože ostale — pri starem, to je: ugodne za italijanski radikalizem.

Denimo tudi, da „Il Mattino“ res odvzame par čitateljev „Il Piccolo“, mar je res s tem kaj pridobilo avstrijsko mišljenje ob Adriji?! Proti takemu domnevanju moramo protestovati — in za trjevanja v tem zmislu so gola, preračunjena laž in prevara. Mar je s tem, da je „Il Mattino“ dobil par prisiljenih odjemalcev — katerih pa ne smemo vsikdar zamenjati s čitatelji —, kaj pridobila konservativna misel, konservativna v blagem in dobrem pomenu te besede? Mar se je s tem porušil le jeden sam stebrič italijanskega radikalstva v Trstu?! Kdor trdi kaj takega, meče pesek v oči! Čudna logika in čuden patrijotizem to. Radikalizem v „Piccolo“ hočejo pobijati s tem, da sami širijo isti radikalizem v „Mattinu“! Za avstrijstvo pa je menda vse jedno, ali je izpodkopaže očitno radikalni Peter ali pa prikriti mu prijatelj Pavel; škoda je na vsak način. Vzemite le v roke članek „Do ut des“ v prvi letošnji številki „Il Mattina“, da se uverite, kako ti namišljeni boritelji za avstrijsko mišljenje delajo poklone pred italijanskim radikalizmom, vzemite v roke katerokoli številko istega „Mattina“, od letos ali od lani, kakor hočete, in videli bode, kako se vnamajo za tisto „Lego Nazionale“, ki je sedaj poglavitno orožje italijanskega radikalstva proti eminentno lojalni in v svojem patrijotizmu že nebrojokrat na bojnem polju izkušani

tera sta prišla v preprosto sobico; na mizi sredi sobe je gorel svečnik z dvema svečama, v kotu pa je bila široka postelj.

Na postelji je ležal hropé in penastih ust majhen, nerazmerno trebušat mož, s popolnoma sivo brado, veliko plešo in izredno rudečim, tolim obrazom in od krvi oteklim vratom. Ob njem sta stala brezupnih obrazov dva sluga, staveča svojemu nezavestnemu gospodarju po vratu in prsih pijavke.

Zdravnik je konstatoval delno udno kap, ki pa bi utegnila postati vsled starosti in debelosti markijeve lahko smrtonosna. Nato je velel slugama gospoda oprostiti vseh vezij in zapon, — marki je ležal še oblečen in obut —, podložil mu pod glavo toliko blazin, da je bolnik bolj sedel kot ležal, odel njegove noge z dvema odejama, dočim so bila prse in glava razkrite ter odprli na stečaj obe okni. Dolotivši dijeto bolniku, ko se isti zopet zbudi, obljubil je, da se takoj v jutro naslednjega dne zopet oglasi ter hotel je oditi.

(Dalje prih.)

večini prebivalstva! Na ta način hočete priti radikalizmu do živega? Pojte no, radikali se vam — smejejo!

A ne le italijanski radikali in irredentovci se vam smeja, ampak smejal se vam je ves svet, ko je prečital harlekinado na prvem mestu v prvi številki preosnovljenega „Mattina“. Je-li taka pisava dostojna lista, ki reklamuje za-se naslov „patrijotičen“? Na prvem mestu v prvi številki, kjer bi človek pričakoval zaresne programatiške izjave, ki bi imponovala prijateljem in nasprotnikom, prihaja nam glasilo onih krogov, ki se prištevajo h „crčni“ tržaške družbe, s kopico dovtipov in še kakšnih! Brez zrna in brez duha — da takih trivijalnosti že nimamo čitali z lepa v kojem resnem listu. Da pa ne bi kdo mislil, da pretirujemo, podajemo tu oni odstavek „Mattinovega“ programa, ki je posvečen tržaškim Slovincem in njih zastopniku. Le prečitajte, in ne bojimo se, da ne bi soglašali z našo sodbo! Oni odstavek se glasi:

„Il Pensiero Slavo“ in „Naša Sloga“ zahtevata, da posl. Naber goj izusti sleherni dan v Dunajski zbornici, ki jo filipiko, naperjeno proti italijanstvu Trsta. V očigled temu odločnemu ukazu, občuti spoštovani s Proseka potrebo okrepiti si svoje gospodarske sile; in da se postavi na vrhunec situacije, podvrgel se je zdravljenju potom drgnjenja (massaggio), odredivši, da ga jako krepko drgneta — s „trapo“ in jesihom don Jachich (menda Jakic?) in njegov tovariš gosp. Mandić; poleg tega požré (divora) dan na dan po tri kilograme krvavih klobas (mulze), da mu postanejo usta bolj sveža in glas bolj zvoneči.“

Ta prostaščina, gospoda slavna, stoji na prvem mestu prve številke preosnovanega glasila tržaških konservativcev! Komur se ne gabi to, ta naj le svobodno gre med — tržaške konservativce! Ali ni to pravi škandal — ne le za uredništvo, ampak tudi za one, ki dajejo tisočake za tak list! Ali se ne sramujejo izvestni milijonarji, koji hočejo vendar, da jih prištevamo izobraženim ljudem? No, sramovanje je njih stvar, ki nas dalje ne zanima; ali kot lojalni Avstrijci moramo protestovati proti temu, da se na tak prostaški način pači mišljenje in okus ljudstva in da se takimi prostaščinami kompromituje pred italijanskim ljudstvom nam vsem vzvišena in draga avstrijska misel.

S tem protestom zaključujemo za danes. O stvari pa spregovorimo še jedenkrat, zlasti zato, ker menijo mnogi, da se je vsa ta dragocena, toda pri vsem tem neslana komedija uprizorila radi — prihodnjih volitev.

Politiške vesti.

V TRSTU dne 4. januarja.

Deželni zbori. V deželnem zboru Nižje avstrijskem je prišlo včeraj zopet do hudih spopadov med predsedništvom in antisemiti. Deželni maršal je bil namreč pozabil v svojem pozdravnem govoru omenjati tudi smrti nadvojvod Albrehta in Vladislava, — kakor se je to zgodilo po vseh drugih deželnih zborih —, koje zamudo so spretno uporabili antisemitje za ostre napade na nemško liberalno predsedništvo.

Deželni maršal grof Traun se je izgovarjal v včerajšnji seji, da se mu ni videlo potrebno, da bi tudi deželni zbor izrekel svoje sožalje, kajti to so itak storili vsi zastopi takoj po onih dveh žalostnih dogodkih.

Izgovor gosp. deželnega maršala se nam ne vidi posebno srečen. Kajti: v prvo so vsi drugi deželni zbori smatrali za svojo dolžnost izraziti sožalje, v drugo pa okolnost, da se že poprej drugi zastopi izrazili sožalje, ne le ne osvoboduje ravno deželnega zbora Nižjeavstrijskega od omenjene dolžnosti, ampak rekli bi, da je postala ta dolžnost nujnejša za istega, ako so jo izvršili vsi drugi, tudi manj važni zastopi.

Deželni zbor predarlški, ki se snide te dni, bavi se bode s premembo deželnega volilnega reda. Ta deželni zbor je že lani naložil deželnemu odboru, naj napravi primeren načrt, kojemu naj bodo nastopna temeljna načela: a) volilno pravo naj se omeji na samosvojne moške osebe; b) davčna meja naj se zniža na 1 gld., c)

glasovanje naj se vrši tajno; d) volilno pravo je podeliti tudi onim duhovnikom in učiteljem, ki niso stalno nameščeni.

Iz teh temeljnih načel je razvidno, da je „crni“ deželni zbor predarlški dokaj liberalnejši v svojih nazerih gledé na razširjenje volilnega prava, nego pa marsikateri „liberalni“ zastop. Glavni znak psevdoliberalizma židovskega z ozirom na podeljenje volilnega prava — bodisi v deželni ali državni zbor — je ravno ta, da bi radi skrčili to pravo, kolikor bi se le dalo. In res ni nobeno drugo vprašanje tako temeljito potegnito lažiliberálni kliki hinavsko krinko raz obraz, nego ravno to vprašanje. Ravno po spletkah liberalne klike proti vsakemu poskusu resničnega razširjenja volilne pravice — od Taaffe-a sem pa do današnje dobe — prišel je naslov „liberalec“ tako ob kredit pri ljudstvu, da se tega naslova sedaj sramuje sleherni človek, koji res ljubi svobodo — namreč svobodo za vse in ne le za-se.

Gornji načrt res ni še popolen, vendar je vse hvale vreden, že zato, ker toli zdatno znižuje volilni cenzus. Ako pa še pomislimo, da je ta načrt prišel iz „mračnjaskih“ rok, potem se nam vidi uprav idejalen ter nam kaže v tem neprijetnejši luči lažiliberarno gospodo po družih zastopih.

O novem ministerstvu za železnice. Kakor znano se osnuje pri nas posebno ministerstvo za upravo državnih železnic. Ta posel je sedaj opravljalo ministerstvo za trgovino. Ali število državnih železnic oziroma daljava istih je tako narasla, da treba posebnega ministerstva za to stroko javne uprave. Kako so se razvile državne železnice v Avstriji, pričajo naj nastopne številke. Koncem leta 1894 bilo je 8880 kilometrov državnih železnic pod državno upravo, koncem leta 1895 je trgovinsko ministerstvo upravljalo že 10000 kilometrov državnih železnic. Ako se poddržavijo razne železnice, česar je pričakovati, naraste število kilometrov državnih železnic gotovo na 18000. Uprava toli razširjene železniške mreže daje mnogo posla in prepričanje je vseobče, da je res potrebno, da se zasnuje posebno ministerstvo za to stroko.

K imenovanju deželnega glavarja za Istro piše „Naša Sloga“: Italijanske liste Primorske je močno iznenadilo imenovanje poslanca Stangerja namestnikom deželnega glavarja za Istro. In kako ne bi?! Bili so gotovi, da bode imenovan na to mesto koji član italijanske večine v deželnem zboru, a treba, da pripoznamo, da smo tudi mi pisali še v predzadnji številki, da se skoro gotovo izpolni ta želja Italijanov, ako bode dunajska vlada poslušala nasvete iz Trsta. To pot pa ni poslušala nasvetov iz Trsta in tako je došlo do imenovanja g. dra. Stangerja, koje imenovanje je baje istotako presenetilo gospodo v Trstu kakor gospodo v Poreču.

Glasilo deželnozborske večine, poreška „L'Istria“, govoreča o tem imenovanju, piše, da cesarska vlada ne bi se bila smela ozirati na deželnozborsko manjšino, koja se najbrže ni poboljšala od zadnjega zasedanja in koji da ni do drugega, nego do kalenja in klubovanja (!?) „L'Istria“ se tolaži s tem, da namestnik deželnega glavarja ne bode nikdar predsedoval, kajti ako bi bil predsednik zadržan tako ali tako, večina ne bi dopustila nikakor, da jej predseduje predsednik Hrvat. To naj vzamejo na znanje vladajoči krogi v Trstu in na Dunaju in naj si odgovore na vprašanje: kdo hoče kaliti in klubovati v deželnem zboru istrskem?

Uredništvo „Edinosti“ bi rado pridodalo le par opazk. Mi pravimo vedno, da vir vsemu zlu tiči v resnici, da na Dunaju veliko premalo poznajo naše razmere; zato bi bilo res dobro, da bi si osrednja vlada na podlagi dobrih obveščenj dala natančen odgovor na vprašanje: kdo kali mir in kdo kljubuje?! Sicer pa priča navedena izjava „Istrie“, da je pri italijanski gospodi konstitucijsko življenje na isti — nižini, kakor nje pravicoljubje. Gosp. grofa Badenija pa bi radi vprašali, da-li še more dvomiti, na kateri strani so izzivanja. ko vidi, da imajo istrski Slovani posla z ljudmi, ki so v svoji narodni restrpnosti sleherni trenotek pripravljeni žrtvovati parlamentarno načelo ter v praksi razveljaviti imenovanje, izvršeno po Njegovem Veličanstvu samem na predlog — grofa Badenija! Kaj pravite, g. grof Badeni, kdo izzivlja?!?

Važno za časnikarje. Včeraj je apelni senat na Dunaju izdal jako važno razsodbo. Državno pravdnštvo je bilo namreč nedavno temu zaple-

nilo volilni oklic antisemitske stranke, v kojem je baje zasledilo hudodelstvo motenja javnega miru. Proti tej zapleni je antisemitska stranka uročila utok na višje sodišče, in apelni senat jo res razveljavil zapleco, spoznavši, da v oklicu je res ostra kritika postopanja vlade in liberalne stranke, ničesar pa takega, kar bi moglo zavesti do motenja javnega miru. — Ko smo doznali o tej razsodbi, prišla nam je takoj v spomin naredba sedanjega pravosodnega ministra Gleispacha, v koji je rečeno istotako, da naj se ne plenijo članki, v kojih se morda nekoliko ostreje kritikujejo čini vlade in nje organov, četudi više stoječih.

In res bi le tako postopanje odgovarjalo nazorom o tiskovni svobodi. Drugo je seveda, ako kdo hoče smešiti oblasti in ustanove same; ali ako ne bi smeli kritikovati posamičnih organov ali pa tudi skupne vlade, potem bi postala nemogoča ona kontrola potom javnosti, ki je jeden vogalov zares konstitucionalnega življenja. Iz tega prevažnega razloga pozdravljamo zadoščenjem najnovejšo razsodbo apelnega senata na Dunaju in nadejamo se, da se načelo, izrečeno v tej razsodbi, uveljavi pri vseh pravdnštvih države, torej tudi pri tržaškem.

Italija v Afriki. Le malo časa, komaj 24 ur, se je razpenjalo prijazneje nebo nad italijansko vojsko v Afriki. Danes imamo zopet jako nepovoljnih vesti. Šoanci so zaseli Aduo. Sedaj jim bode mogoče nadlegovati italijanske čete, pribajaječe na pomoč. Sicer pa še sedaj nočejo potihniti očitanja proti vrhnemu poveljstvu italijanske vojske, da je tako lehkomišljeno pustila na cedilu majorja Tosellija pri Amba Alidži.

Vrenje v južni Afriki. Človek bi res moral misliti, da visi že nekaj v zraku, kar po vsem svetu draži in razvema duhove v današnjih dneh. Na Vstoku, v Afriki in v Ameriki imamo sedaj resna zapletenja. Kakor smo že povedali, vsplapolalo je doli na najjužnejši točki gorke Afrike, prav v sosesčini naselbine angleške ob rti Kap. Dežela Transval je urejena strogo po republičanskih oblikah ali v nje ustavi je določeno, da političkih pravic je deležen le oni, ki je bil porojen v republiki sami. Mnogoštevilne priseljence je seveda nemalo jezila ta določba in zahtevajo, naj se ista odpravi; a istotako je naravno, da se domačini odločno upirajo vsaki spremembi. Ker pa se Angležem od nekdanj sline cedé po bogati pokrajini transvalski, hoteli so poskusiti, da-li ne bi bilo možno prisvojiti si isto ob sedanjem vrvenju. Četa redarjev angleške družbe je prekoračila mejo med angleško naselbino in Transvalom, prišlo je do prelivanja krvi med Angleži in domačini, a konec boju je bil ta, da so bili Angleži tepeni in da so se morali vdati. Kakor pa je že navada pri modrih Angležih, da postanejo skromni, kadar je — grozdje prekislo, tako se tudi sedaj dela angleška vlada, kakor da ne odobruje postopanja svojih rojakov ob tem vprašanju in naprosila je hitro predsednika republika transvalske, naj milostno ravna z ujetniki.

Mimogredé bodi povedano, da se je tudi Nemčija odločno izjavila proti vsaki spremembi v republiki transvalski. In tako treba misliti, da je to najnovejšo „vprašanje“ rešeno za sedaj.

Različne vesti.

Voditeljem okrajnega glavarja v Poreču določen je namestniški tajnik g. Alojzij Lasciac (Laščak).

Imenovanje. Minister za poljedelstvo imenoval je gozdarskega vežbenika v Gorici Karla Jelenca gezdarskim pristavom.

Nekaj o tržaški mestni bolnišnici. Od 1. januarja do vključno 31. decembra 1895. vsprejela je tržaška bolnišnica 12.900 bolnikov in bolnic. Tekom leta umrlo je v bolnišnici 1467 oseb.

Do ut des. Po načelu „Dam, če mi daš!“ hoteli bi torej „Il Mattino“ in njega zaplečniki urediti odnošaje med avstrijsko državo in ono velesilo, pod koje perotni se zbirajo neodrešenci. Vemo sicer, da je to zdravo načelo, na koje se opira vsaka realna politika. Le slepi in zagrizeni jahač načel odvrča od sebe to načelo, ki nosi na sebi najbolje jamstvo za doseg vspehov.

Ali je slučajev v življenju, toliko za posamičnika in cele stranke, kolikor tudi za države, da

bi morali biti dotičnik, ali stranka ali država, udarjeni slepoto, ako bi se hoteli ravnati po tem načelu; je slučajev v življenju, ko bi značilo uveljavljanje tega načela — samoubojstvo; je slučajev v življenju narodov in držav, ko dotičniki, ki imajo vodstvo v rokah, niti ne smejo misliti na praktikovanje tega načela in na pogajanja, ampak se morejo krčevito držati svojih lastnih koristi in morajo zahtevati, da se pripoznajo — in brezpogojno in v polni meri pripoznajo — pogoji, na kojih sloni obstanek naroda ali države. Načelo „Dam, če mi daš“ velja le za take dele, sestavljajoče jedno skupino, recimo državo, ki poleg vseh navskrižij v menenju vendar soglašajo v tem, da jim je hiša, v koji živijo, skupna last, ter da jih veže jednaka ljubezen do te hiše. Kdo je pa toli drzen, da bi hotel trditi, da izvestni „neodrešeni“ krogi hoté pripoznati pogoje za obstanek države avstrijske, kdo bi hotel trditi, da ljubezen do države Habsburgov spaja te kroge v tesno zvezo z drugimi narodi? Kdo bi se drznil trditi to? S kratka: načelo „Do ut des“ more veljati le za odnose med vlado in takimi strankami, kojih cilji ne posezajo preko mej države. S tem je pa tudi rečeno, da avstrijska vlada, ako se zaveda svojih patrijotiskih dolžnosti, ne sme in ne more stopiti v pogajanja z izvestnimi krogi tržaškimi — in to so tisti krogi, ki se nadejajo najizdatnejega povspenja svojih prekomajnih ciljev od — osnutja italijanskega vseučilišča v Trstu, iz česar sledi, da mora avstrijska vlada neizprosno odklanjati to zahtevo neodrešencev, in sicer se stališča življenskih pogojev države. Takih pomislekov ne pozna „Il Mattino“, dasi je sicer ponosen na svoj avstrijski „patrijotizem“ in dasi tudi z našo lokalno vlado ne živi baje v sovraštvo —, ampak priporoča z vso svojo zgovornostjo na jedni strani vladi, na drugi pa italijanskemu radikalizmu, naj odjenjata vsak nekaj, da pride do pametne kupčije po načelu: Do ut des. Mesto tržaško naj bi se približalo vladi s tem, da dobrovoljno prepusti občinski srednji šoli upravi države, vlada pa naj se približa tako, da osnuje toli zaželjeno italijansko vseučilišče. „Mattino“ je uverjen, da tako pride do prav prijateljskih odnosov med italijanskim radikalizmom in vlado, le žal, da nam ni povedal tudi, kakó bi pri tem izhajala — državna korist. Pri takih okoliščinah, kakoršne so na Primorskem, menili bi mi, da ni smeti gledati le na dobre odnose med vlado in onimi, ki umejo najbolj kričati, ampak treba nekoliko poštovati tudi narodnostne odnose v pokrajini; ali konkretnije povedano: gledé na Primorsko treba vprašati se, kakšen utis bi napravilo na večino prebivalstva v pokrajini, ako bi italijanska manjšina popred dobila vseučilišče, predno se preskrbe potrebne ljudske šole za onih 20.000 hrvatskih in slovenskih otrok v Istri, ki ne zahajajo v nobeno šolo, ker je — nimajo; predno so dobili primorski Hrvatje in Slovenci jedno jedino srednjo šolo, predno so si mestni Slovenci v pravem pomenu besede — izbračili jedno ljudsko šolo! Kaj bi si moralo misliti to ubogo hrvatsko in slovensko ljudstvo! Ali ne bi mu taka dvojna mera ogorčala vse njega čustvovanje? „Il Mattino“ se seveda ne briga za take lapalije, on ne ve, da vlada bi imela tisočkrat več vzrokov, da bi se nasproti Slovincem ravnala po označenem načelu, ker se jej ni bati pri tem, da bi se zagrešila proti državni koristi, kajti mi se gibljemo v okvirju države ne le tedaj, kadar nam država daje radodarno roko, ampak tudi tedaj, kadar smo v opoziciji proti — vladi. „Il Mattino“ se sploh ne briga za to, da avstrijski zakoni določajo narodno in jezikovno ravnopravnost vseh, on pozna le pravice italijanske manjšine. Vzlic vsemu temu je „Il Mattino“ vendar-le — patrijotisk list.

„Il Mattino“ bi rad kar na krožniku prinesel italijansko vseučilišče poznanim kričačem, a ga ne briga ni najmanj, da bi se moglo to zgoditi le na račun narodnih pravic in duševnih koristi slovanske večine. O tem se prepričamo takoj, ako le pogledamo na ozko obsežje, na katerem živi italijanski živelj v Avstriji. Kje naj bi iskali kruha vsi oni, ki bi se izsolali na laškem vseučilišču? Kje drugod nego med slovanskim prebivalstvom — na škodo v zakonih zajamčene ravnopravnosti in na splošno

škodo v državnopolitiškem pogledu. Misijonarjev za svoje velike načrte hoče imeti italijanski radikalizem, a „Il Mattino“ zahteva od vlade, naj ugodi tej skromni želji svojih — prijateljev. „Il Mattino“ zahteva, naj vlada stopi v pogajanja z nasprotniki države po načelu „Do ut des“. Kar pa je razumeti tako: ti vlada daj neodrešeni velesili, kar — hoče, ista se sicer ne premakne s svojega intransigentnega stališča, zato pa ti tu pa tam pokaže — prijazen obraz. Živelo načelo „Do ut des“ — toda ne z ozirom na izvestne življe na Primorskem. Pogajanja in kramarija s takimi življi — kakor priporoča „Il Mattino“ — značila bi ne le popolno in neodpustno preziranje življenskih koristi države, ampak tudi grešno brezbriznost za lastni ugled!

Za božičnico. G. T. Metlikovič so izročili: g. a E. Štoka 6 kron, gd. inž. Živic 4 krone. Neimenovan po gdu. Karabajči 20 kron. V zadnjem izkazu je bila pomota, ker I. Perharc ni daroval 2 kroni, temveč 4 krone.

„Božičnica“, ki jo je priredila minoli ponedeljek podružnica sv. Cirila in Metoda na Greti, pokazala je zopet zanimajočemu se občinstvu vrle vspehe otroških vrtcev. Prostori so bili pretesni ter niso mogli obseči vseh udeležencev, kojih mnogo jih je moralo oditi, ne da bi bili gledali toli mičnih prizorov, igrice, deklamovanja in petja obširnega programa, čigar točke so otroci izvrševali z neobičajno natančnostjo, da se je moral vsakdo čuditi izurjenosti tako nežnih otrok in trudoljubivi spretnosti in pridnosti podružničnih vrtaric gdč. Podkrajškovke in Kavčičeve. Burno odobravanje navzočih kazalo je na zanimanje občinstva za lepo ustanovo otroških vrtcev. Božičnica postala je v četrtem okoličanskem okraju prava ljudska slovesnost, katere se z zanimanjem udeležujejo matere in očetje! Poleg odra v sobani stalo je visoko božično drevo, blesteče se mnogoštevilnih lučic; po in pod istim so pa bili razstavljeni darovi, ki so jih zbrali dobrosrčni rodoljubi, hoteči napraviti veselje ubožnim in pridnim otročičem. Darov se je letos nabralo toliko, da je mogel odbor obdarovati z obleko, obuvalom in drugimi koristnimi stvarmi preko 100 otrok; vendar jih je pa moralo mnogo oditi brez darila. Komur je znana beda ubožnega delalskega stanu v Rojanu, po Belvederju in na Greti ter vé na kakšen hudoben način lahonski otroški vrtcev vabi slovensko dečo v svoje naročje, naj bi še posegel v žep ter podaril svoj obulus, da more odbor vsem ubožnim otrokom, zahajajočim v slovenska vrtca, priskrbiti vsaj najpotrebnejše stvari!

Razpisani štipendiji. Za šolsko leto 1895/96 oddati so trije državni štipendiji za I. stro. Pravico do vžitka imajo ubožni dijaki, pristojni v kojoj občini istrske celine, ki studirajo pravo ali zdravilstvo na Dunajskem vseučilišču. Ti štipendiji so po 157 glđ. 50 nč. vsak. Ako ne bi bilo gori omenjenih prosilcev, smeti je oddati štipendije tudi gimnazijalcem iz Istre, toda le v zneskih po 84 glđ. vsak štipendij. — Prošnje do 31. t. m. tržaškemu namestništvu.

Silvestrov večer. Prostori kons. društva v Rojanu, ki so bili v ponedeljek natlačeni občinstvu, udeleživšega se otroške božičnice, napolnili so se znova minoli torek — na Silvestrov večer. Bila je ta dan običajna domača zabava v korist podružnice sv. Cirila in Metoda na Greti. Prijazni zadnji večer leta privabil je rodoljubov od blizu in daleč; posebno iz Barkovelj priromalo jih je dosti v Rojan; pičila je pa bila udeležba meščanov. Nikdo se pa ni kesal, da je prišel, kajti občna sodba je, da v Rojanu že davno niso imeli tako lepe veselice. Veličastni moški zbor pok. Volariča „Oj z Bogom ti planinski svet“ žel je splošno pohvalo. Istotako krasni mešan zbor „Vesela družba“, ki se je moral ponavljati. V samospěvu soprana „Nezakonska mati“ pokazala je gospica Eufemija Piščanec čistost in vrlino svojega glasu. V tej novej moči upamo v prihodnje vdobiti izbornu pevko. Otroški prizor „Cvetniška posoda ali bratovska ljubezen“ igrali so nežni otroci Uršula in Tone Rener in Toma Kariš tako izbornu, da se je marsikomu utrnola solza, videčemu toliko naravnost v vprizarjanju. Kot zadnja točka lepega programa igrala se je veselo-igra „Bog vas sprimi“, pri kateri so domači diletantje gosp. Jos. Petrič, Jos. Piščanec, Eufemija Piščanec in Marija Cvetnič pokazali, da dobro umejo svoje vloge. Igra je vzbujala po dobrem

vprizarjanju mnogo neprisiljenega smeha in radosti. Tudi konačna točka, običajna šaljiva tombola je s svojimi dobitki dosti pripomogla k občni veselosti in zadovoljnosti. Svobodna zabava, mej kojoj je pevski zbor vesel. odseka prepeval lepe slovanske pesni, završila je pozno v jutro veselico in razšli smo se z željo in voščilom, da se tudi ob letu snidemo enako veseli in zadovoljni. Tudi gmotni vspeh veselice je bil dovoljen.

Vabilo h koncertu, kateri priredi dne 5. januarja 1896. Zagorsko bralno društvo v prid sirotelim Volaričevim, s sodelovanjem Pivškega pevskega zbora. Vspored: 1. H. Volarič: „Bratje v kolo“, moški zbor. 2. Govor, govori g. I. Malnarič. 3. F. S. Vilhar: „Lunica“, mešani zbor. 4. H. Volarič: „Za dom med bojni grom“, moški zbor. 5. „Zakaj sem Slovenec“, mešani zbor. 6. „Deklamacija“, deklamuje gdč. Jožica Domicelj. 7. Dr. G. Ipavic: „Lahko noč“, mešani zbor. 8. Fr. Gerbič: „Na lipici zeleni“, mešani zbor. 9. P. H. Sattner: „Na planine“, moški zbor, z bariton samospěvom. 10. Šaljiva loterija. 11. Ples. Ustopnina za osebo 20 kr., k plesu 50 kr. Prostovoljni prispevki v blag namen se hvaležno vsprejemajo. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Koncert se vrši v prostorih bralnega društva. K obilni vdeležbi uljudno vabi odbor.

O relegovanih Zagrebških dijakih. Iz Prage poročajo, da so na tamošnjem češkem vseučilišču vsprejeli šest izmed onih dijakov, ki so bili izključeni iz Zagrebškega vseučilišča zaradi udeležbe pri sežiganju madjarske trobojnice.

Tedenska statistika tržaška. V tednu od 16. do 23. min. mes. rodilo se je v tržaški občini 78 otrok (44 moških in 34 ženskih); izmed teh bilo jih je 27 (!) nezakonskih. Razven omenjenih bilo je 8 otrok mrtvorojenih. — Umrla je v isti dobi 101 oseba (53 moških in 48 ženskih). V razmerju na število prebivalstva (računano na 160.825 duš, neštvešvi vojaštva) pride 32.61 mrličev na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 1 sl. kôzic, 1 slučaj ôspic, 6 sl. dâvice, 1 sl. legarja, 15 sl. jetike, 15 sl. vnetja sôpnih organov, 6 sl. kâpi, 2 sl. smrti po naključju, 1 samomor itd.

Samomor. Predvčerašnjem se je obesil v svojem stanovanju 58letni dninar Fran Daneu z Opčin, stanujoči s svojo ženo v Barkovljah, hšt. 11. Vzrok temu samomoru je baje velika beda, v kojoj je Daneu zabredel, ker mu nadležna bolezen ni dopustila hoditi na delo.

Ponesrečen pijanec. Predvčerašnjem zjutraj hotela je iti po svojih opravkih neka gospodična z Dunaja, stanujoča pri rodbini Klauserejevi v I. nadstropju hiše št. 14, v ulici Barriera (vhod v ulici del Sapone). Ker je bila dotična gospodična pozabila nekaj v svojem stanovanju, vrnila se je v hišo, toda vrata stanovanja bila so med tem že zaprta, ker ni bilo izmed Klauserejeve obitelji nikogar več doma. Gospodična ni imela ključa, zato je poslala po kovača, da ji odpre vrata. V tem je pritorkljal slučajno po stopnicah 22letni zidar Julij Cosolo, pijan, da se je komaj vzdrževal na nogah. Doznavši, da gospodična ne more v stanovanje, hotel je preskočiti raz hodnik v nasprotno okno Klauserejevega stanovanja, da bi odprl vrata od znotraj. Dasi so se upirali vsi prisotni nameri pijanega mladeniča, iztrgal se jim je isti iz rok, toda zgrešil je skok, ker je zgubil ravnovesje in padel na dvorišče. Okrvavljen je obležal. Prestrašeni prisotni pozvali so zdravnika z zdravniške postaje. Isti je konstatoval, da se je Cosolo hudo pobil na bradi, si zlomil dvoje reber in si brčkone tudi pretresel drobje. Zdravnik je ukazal prepeljati ponesrečenega v bolnišnico.

Trgovca z dekleti. Predvčerašnjem prišli so organi tukajšnje policije 30letnega natakara Frana Merslana iz Brežic, stanujočega v ulici Caserma hšt. 12. Merslan je imel v stanovanju zaprto neko 20letno dekle, hčer železniškega sprevodnika v Brodu v Galiciji. Merslan je bil pregovoril dekleta, da je ostavila svoje domovje. češ, da ji on prekrbi v Trstu dobro službo. A nesramni brezvestnež ponujal je dekleta zloglasnim hišam za 150 glđ, na prodaj! Merslan so seveda odgnali v zapor, dekleta pa je policija poslala domov v Galicijo.

Silčice iz Italije. Z novim letom pojavili so se zopet brigantje po Sardenji. Iz mesta Sassari poročajo o tem dne 2. t. m.: Pred par dnevi imeli so orožniki pravo bitko z roparji pod vod-

stvom brigantov Sanne in Fiorija. Sanno so prijeli, Fiori je ubežal. Ljudstvo obrnilo se je do ministertva s prošnjo do pomoči, ker jim brigantje otmiljejo živino.

O bēdi pa, ki vlada po Siciliji, poročajo dne 2. t. m. iz Palerma: Odnosaji Sicilije so nepisno žalostni. Dela ni, a primanjkuje skoro povsodi celó kruha. Prefekt De Setta bi sicer rad pomagal, toda ne more. Naprosili so vlado, da dā izvršiti nekoliko javnih del, da pridejo ljudje do zaslužka.

Še pomoč slavnemu Baratieriju. Te dni smo sporočili, da sta dva za slavo Italije navdušena mladeniča iz Pirana odpotovala v Afriko, da stavita mladeniški svoji desnici na razpoloženje „zmagovitemu“ generalu Baratieriju, daju vporabi v krvavem boju proti barbariskim črnem, ki so toli „barbarski“, da branijo svojo zemljo pred usiljeno jim „avito colturo“. Ta plemeniti pojav italijanskega patriotizma s strani dveh avstrijskih mladih „neodrešencev“, našel je odmev v mlademu srcu trgovskega pomočnika Alojzija Boschina iz Gorice. I njega gnalo je srce pod prapor slavne Baratierijeve vojske. Odpeljal se je včeraj z Lloydovim parnikom v Aden, od koder bode potoval dalje z laškim parnikom v Masavo. — Službena „Adria“ želi Boschinu vso srečo v Eritreji ter izraža svojo naidejo, da zanesse Boschin svojo trgovsko znanost, katero si je bil pridobil na tržaški, Revoltellovi šoli, v Afriko v čast in ponos isti šoli, na kateri si je pridobil svojo vedo. Tej skromni želji „Adrije“ pridodali bi še svojo iskreno željo: da bi se ukrcali iz Primorske v Afriko Baratieriju v pomoč vsi oni „neodrešeni“ življi, ki gojijo narodno strast v deželi in ki hočejo gospodovati nad slovansko večino.

Za loterijake „babe“ obojega spola. One, ki nosijo krvave svoje žulje v loterijo namesto v hranilnico in ki vedno „tuhtajo“ na „terno“, utegnejo zanimati naslednji statistički podatki o zrebanju v loteriji.

Na Dunaju bile so tekom leta 1895. izžrebane: 7 krat številka 75, po 5 krat št. 1, 16, 76, po 4 krat 7, 85; po 3 krat 9, 10, 20, 27, 29, 38, 41, 43, 57, 67, 84; po 2 krat 2, 17, 18, 26, 30, 31, 34, 35, 36, 40, 42, 47, 51, 62, 69, 78, 86, 87, 88; po jedenkrat 3, 4, 5, 6, 11, 12, 15, 19, 24, 28, 39, 46, 48, 49, 50, 52, 53, 55, 59, 61, 64, 65, 68, 70, 71, 80, 81, 83, 89. Niti jedenkrat niso bile izžrebane: 8, 13, 14, 21, 22, 23, 25, 32, 33, 37, 44, 45, 54, 56, 58, 60, 63, 66, 72, 73, 74, 77, 79, 82, 90.

V Gradcu: 5 krat 42; 4 krat 27; po trikrat: 2, 7, 8, 18, 20, 21, 25, 28, 33, 34, 58, 73, 74, 86, 87; po 2 krat: 3, 4, 6, 9, 11, 13, 14, 32, 35, 37, 41, 46, 49, 53, 54, 56, 63, 65, 72, 79, 83, 89; po jedenkrat: 1, 12, 15, 19, 22, 26, 29, 30, 36, 39, 43, 44, 45, 48, 51, 52, 55, 57, 59, 60, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 75, 76, 77, 78, 84, 88.

Izžrebane niso bile: 5, 10, 16, 17, 23, 24, 31, 38, 40, 47, 50, 61, 62, 71, 80, 81, 82, 85, 90.

V Temišvaru: 5 krat 13; po 4 krat 33, 34, 46, 55, 58; po 3 krat 2, 10, 12, 23, 24, 38, 57, 85, 88; po 2 krat 7, 11, 14, 20, 28, 29, 31, 32, 40, 43, 47, 50, 53, 56, 60, 61, 64, 70, 74, 75, 76, 82, 87, 90; po jedenkrat: 2, 5, 9, 17, 25, 35, 41, 42, 49, 51, 54, 59, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 86. Izžrebane niso bile: 1, 4, 6, 8, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 26, 27, 30, 36, 37, 44, 45, 48, 52, 81, 89.

V Inomestu: 6 krat 49; 5 krat 30; po 4 krat 10, 34, 35, 40, 42, 67, 72, 73, 85; po 3 krat 2, 7, 9, 14, 15, 21, 22, 23, 25, 26, 29, 41, 47, 48, 51, 63, 64, 68, 70, 79, 80, 82, 83, 84, po 2 krat: 1, 8, 11, 19, 24, 27, 38, 39, 43, 46, 56, 57, 59, 61, 65, 69, 74, 75, 77, 81, po jedenkrat: 3, 6, 13, 20, 28, 31, 32, 37, 44, 50, 52, 53, 55, 62, 71, 87. Izžrebane niso bile: 4, 5, 12, 16, 17, 18, 33, 36, 45, 54, 58, 60, 66, 76, 78, 86, 88, 89, 90.

O ostalih loterijah priobčimo podatke, ako dobimo dotična statistična poročila.

Nasilna tatvina. Po noči na včeraj ulomili so nepoznani drzni tatovi v skladišče sena in ovsa Antona Apostla, ulica Molino grande št. 10, odprli blagajno silom ter ukradli 500 gld. v gotovini ter dragocenostnih predmetov, vrednih 24 gld. Tatove zasleduje policija.

Sodnijsko. Tvrdba Fenderl & C. imela je že pred nekolikimi leti v svoji službi kot iztirjevalca

29letnega Josipa Antoninija iz Maniaga (Italija). Nekega dne leta 1889. zlomil si je Antonini nogo in moral je v bolnišnico. V tem je prišlo na dan, da je Antonini iztirjal na račun tvrdke svoto 164 gld. 94 nvč., kateri denar pa je poneveril. Tvrdo odškodoval je s svojim zaslužkom Antoninijev oče, ki je služil pri isti tvrdki. Vsled očetove prošnje vzela je tvrdka nezvestega iztirjevalca še početkom minolega leta nazaj v službo. Toda lahkomišelní človek je v kratkem poneveril tvrdki znova 147 gld. 4 novč. Tedaj ga je dala tvrdka zapreti. Včeraj vršila se je pred tukajšnjim sodiščem razprava proti Antoniniju, obtoženemu hudodelstva poneverjenja. Obtoženec je priznal svojo krivnjo in se kazal skesanega. Ker prvo poneverjenje v omenjenem slučaju ni bilo več kaznjivo, obsodilo ga je sodišče le radi drugega poneverjenja na tri mesece ječe in na povrnitev denarja oškodovani tvrdki.

Sodar Vincenc Saulig iz Videmskega okraja na Laškem, 74leten stari, imel je od 24. avgusta leta 1893. trgovino z jestvinami, toda kupčija šla je slabo. Lani januarja meseca je Saulig obolet in moral je v bolnišnico. Za časa njegove bolezni šla je trgovina še bolj pod zlo. Kljub temu pa je Saulig, prišedši iz bolnišnice, nakupil na dolg novega blaga. Takrat je imela njegova trgovina 1874 gld. 82 nvč. pasiva, a tej svoti nasproti le 784 gld. 86 nvč. aktiva. Ko je Saulig konečno sprevidel, da ne more dalje, hotel se je poravnati s svojimi upniki, ponudivši jim 20% odškodnine. Upniki so to ponudbo seveda odbili in ovadili Sauliga zaradi sleparske krive. Predvčerajšnjem bila je pred tukajšnjim deželnim sodiščem razprava proti njemu. Sodišče ga je spoznalo krivim ter ga ter ga obsodilo na osem dni strogega zapor.

33letni ribič Fran Rossetti iz Pirana je dobil zaradi teškega telesnega poškodovanja šest mesecev ječe.

Policijsko. Trgovec Napoleon Rossi je na nooletno noč zadremal v neki tržaški kavarni. Ko se je prebudil, osvedočil se je, da mu je ukradel drzen tat listnico, v kateri je imel 180 gld. Slabo novo leto za okradenega! — Težaka Alojzija Bradača in ribarja Jakoba Vrtavca so zaprli, ker sta razgrajala v neki gostilni v ulici del Rivo. — Dninarja Natala Cherebina, stanujočega v ulici delle Guardie, deli so pod ključ, ker se je nevarno pretil svojemu strijcu Mihi Gerinu. — Izvoščeka Emilija Stirna so zaprli, ker je v gostilni št. 20 ulice delle Aque poskusil ukrasti lastnikovi nečakinji srebrno, pozlačeno veržico. — 20letni kovač Anton Makorič je razgrajal v veži hiše št. 12 ulice delle Aque ter tam slobno razbil jedno šipo. Stražarji so ga vzeli s seboj. — Po noči na včeraj pozapri so 12 razgrajalcev, ki so tulili po raznih krajih mesta.

Koledar. Danes (4): Tit, škof; Izabela, kraljica. — Jutri (5): Nedelja pred razglasenjem Gospodovem. Telesfor. — V ponedeljek (6): Sv. trije kralji, ali razglasenje Gospodovo. — Polna luna. — Solnce izide ob 7. uri 46 min., zatoni ob 4. uri 24 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 4.5 stop., ob 2 pop. 8 stop. C.

Najnovejše vesti.

Dunaj 3. Ogerska ministre Banffy in Lukacs dospela sta semkaj. Pravijo, da sta ministra došla k razpravam o ponovljenju pogodbe z Ogersko.

Pretorija 2. Jameson se je pomaknil dalje, dasi je pravočasno dobil povelje, da naj se vrne, toda Boerci so ga izgnali iz raznih pozicij. Boerci so ujeli 23 ranjenih, med temi 3 častnike ter so sežgali 5 mrličev. Širi se govorica, da so sežgali tudi Jamesona. (Z ozirom na današnjo politiško vest „Vrenje v Afriki“, dodajemo tej brzojavki v pojasnilo, da je Pretorija glavno mesto transvalske republike. Jameson je poveljnik angleške čete, udre v Transval. Boerci so domačini. Ur.)

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za jesen 7.16 7.18 Pšenica za spomlad 6.96 — do 6.97. Oves za jesen — do 6.97. — Rž za spomlad 6.28 6.29 Koruzna oktober — do 6.29. — maj-juni 1896 4.40 — 4.47. Pšenica nova od 78 kil. f. 6.95 — 7.05 od 79 kil. f. 7.00 — 7.10. — od 80 kil. f. 7.05 — 7.15 od 81 kil. f. 7.15

— 7.25, od 82 kil. f. 7.25 — 7.30. — Ječmen 5.60 — 5.75; prosa 5.40 — 5.75 rž nova 6.20 6.20

Pšenica stalna, prodaja 15000 met. st., 2 1/2, nč. dražje.

Vreme: mrzlo.

Praga. Neratimirani sladkor f. 13.90. —, za maj 14.40. Oktober-december. 13.90 jako rastoče!

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev precej f. 81.50. Con casse 82.25 82.50 Četvorni 33.25 33.50. V glavah (sodih) 33.50 — 34. — jako stalno

Havre. Kava Santos good average za januar 87.50 za maj 84. —

Hamburg. Santos good average za januar 71.50 za mare 71. — maj 69. —

Dunajska borza 3. januarja 1896

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	99.95	100. —
„ „ v srebru	99.95	100.20
Avstrijska renta v zlatu	121.15	121.40
„ „ v kronah	99.90	100. —
Kreditne akcijske	356.50	358.50
London 10 let	121.40	121.85
Napoleoni	9.60 1/2	9.60 1/2
20 mark	11.85	11.85
100 italj. lir	44.12 1/2	44.05

ŽELEZNIŠKI VOZNI RED.

a) Južna železnica (Postaja južne železnice.)

Od dne 1. decembra 1895.

ODHOD:

7.50 predp.	brzovlak na Dunaj, zveza z Reko.
8.25	brzovlak v Nabrežino, Benetke, Rim.
9. —	omnibus v Nabrežino, Videm, Benetke in Verono.
9.55	poštni vlak na Dunaj, zveza s Pešto in Zagrebom.
12.10 popol.	omnibus v Kormin.
4.40	omnibus v Nabrežino, Videm, Rim.
6.20	poštni vlak na Dunaj, zveza z Reko.
8. —	brzovlak na Dunaj, zveza s Pešto, Reko — Gorico in Korminom.
8.10	mešani vlak do Mürrzuschlaga.
8.45	mešani vlak v Nabrežino, Videm, Rim.

DOHOD:

6.48 predp.	mešani vlak iz Mürrzuschlaga, Beljaka, itd.
7.30	mešani vlak iz Milana, Vidma, Nabrežine.
8.40	brzovlak iz Kormina.
9.25	brzovlak z Dunaja.
10.20	poštni vlak z Dunaja, zveza z Reko.
10.35	brzovlak iz Rima, Benetk.
11.19	omnibus iz Rima, Benetk, Nabrežine.
5.40 popol.	poštni vlak z Dunaja.
7.36	omnibus iz Verone, Kormina, Nabrežine.
8.51	brzovlak iz Milana, Benetk, Vidma, Nabrežine; — z Dunaja zveza z Reko.

b) Državna železnica. (Postaja pri sv. Andreju)

Od dne 15. septembra 1895.

ODHOD:

6.30 predp.	v Hrpelje, Ljubljana, Dunaj, Beljak.
8.35	v Hrpelje, Rovinj, Pulj.
4.40	v Hrpelje, Divačo in Pulj.
7.30	brzovlak v Pulj, Divačo, Beljak na Dunaj.

Lokalna vlaka ob praznikih:

9.20 popol.	v Divačo
4.19	v Boršt.

DOHOD:

8.05 predp.	iz Hrpelje.
9.50	iz Pulja, Rovinja.
11.15	iz Hrpelje, Ljubljano, Dunaja.
7.05 popol.	iz Pulja, Rovinja, Dunaja, Ljubljane, Divače.
9.45	brzovlak iz Pulja, Rovinja.

Lokalna vlaka ob praznikih:

7.29 popol.	iz Boršta.
9.35	iz Divače.

Nič več kašlja!

Balsamski petoralski prah ozdravi vsak kašelj, plućni in bronhijalni katar, dobiva se v odlikovani lekarni

FRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg. Poštne pošiljave izvršujejo neutegoma.

Dobrega prodajalca

sprejemem v trgovino z raznim blagom gosp. Slavoya Jenka v Podgradu (Istra). Znanje tujih jezikov se ne zahteva. Ponudbe do 15. januarja.

Josip Volk, poselovodja.

Liniment. Capsici comp.

s sidrom

iz Richterjeve lekarne v Pragi.

priporočano izvrstno, bolečine blažeče mazilo; dobiva se po 40 nvč., 70 nvč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se blagovoljno to splošno priljubljeno domače sredstvo na kratko kot

Richterjev liniment s „sidrom“

ter naj se previdnostno vprizmejo le take steklenice kot pristne, ki imajo znano varstveno znamko „sidro“.

Richterjeva lekarna

„Pri zlatem teru“ v Pragi.

